

a fost plină de bune intenții, din păcate numai fragmentar realizate.

Dar, în general, aplicând unilateral accentele în scopul sublinierii substanței comice, rezultatul scenic dobîndit este și el parțial, aceasta pentru că sensul social și etic al imaginii teatrale nu poate fi rupt de realul raport de forțe, de ciocnirea ce trebuie să existe între personaje, chiar și în comedie, de evoluția contradicțiilor ce nasc conflictul dramatic. De aceea, concepția regizorală s-a dovedit în ansamblul ei deficitară, atunci cînd, urmărind să imprime spectacolului linia comediei bufe, a trecut cu vederea date esențiale ale textului, cum ar fi menționata temă a prieteniei, diminuînd meritele spectacolului și ale propriilor sale intenții de montare. Prezența activă a lui Launce cu sinceritatea lui fără rezerve, a lui Speed cu observația lui caustică rămîn fără obiect vădit cînd celelalte personaje sînt șterse și fără greutatea cuvenită: Valentin — M. Cruceanu, lipsit de înflăcărare, de sentiment și de interes pentru acțiune; Proteus — Al. Azoifei, neînțelegînd că acest personaj precede pe marii trădători din viitoarele piese ale lui Shakespeare; Iulia — Maria Georgescu-Pătrașcu, încercînd să afle per-

sonalitatea acestei femei a Renașterii, a fost lipsită de orientarea firească și de sprijinul partenerilor ei; Silvia — Dana Comnea, prea calmă și prea rece, nu justifică caracterul „pătimaș” cu care o apreciază Eglamour.

Iată — așadar — cum fantezia febrilă și bogată a regizorului poate fi subminată de lipsa unei concepții artistice unitare și consecvent aplicate în spectacol. Pentru că în spectacolul *Doi tineri din Verona*, lumea eroilor shakespeareni nu se înalță pe scenă cu toată poezia pasiunilor ei.

Dacă regia ar împlini expresia scenică adecvată temei lirice a piesei, spectacolul ar câștiga echilibrul dramatic necesar și ar afirma convingător o morală limpede.

La fel cum folosirea mai judicioasă a unei bune scenografii a Sandei Mușatescu ar putea să înlăture unele aglomerări neplăcute ale figurației în scenă. Sintem convinși, de asemenea, că la ridicarea nivelului acestui spectacol ar fi contribuit integrarea muzicii lui Pascal Bentoiu în ritmul acțiunii și nu ca simplu fundal, precum și folosirea mai dramatică a lumii.

Ion Cazaban

ARMONIA ÎNTRE REGIZOR ȘI INTERPREȚI

Teatrul de Stat din Oradea (secția maghiară): *Explozie întîrziată* de Paul Everac

Data premierii: 22 octombrie 1959. Regia: Farkas István. Decorații: György Odön. Distribuția: Dukász Anna (Fana); Hallassy György (Dr. Cristea); Vadász Zoltán (Vintilă Gîrju).

La Oradea, *Explozie întîrziată* a cunoscut una dintre cele mai fidele transpuneri scenice. Această fidelitate nu s-a tradus numai printr-o dezvăluire liniară a virtuților înmănușiate de lucrare, ci și printr-o explorare aprofundată a subtextului pe care îl au scenele operei dramatice. Caracterul de fidelitate a fost sporit și de faptul că întreg spectacolul e parcă un recital al armoniei, al conlucrării inspirate a regizorului și a actorilor, care și-au încercat forțele în crearea unei reprezentări de merit. Regizorul Farkas István, cunoscut mai cu seamă prin punerea în scenă a *Mielului turbat*, a știut să valorifice valențele dramatice ale lucrării pe linia firescului, recurînd la o exprimare sobră, care n-a ocolit, atunci cînd era cazul, lirismul cald, învăluitor, din care a fost însă eliminat pericolul melodramei. Elovent în această privință e

episodul retrospectiv, în care Fana face înția oară o vizită doctorului Cristea. Actoarea Dukász Anna (Fana) și Hallassy György (Cristea) și-au edificat jocul pe dorința, realizată prin interpretarea lor, de a sugera cit mai limpede natura morală, cinstită, a eroilor, setea lor de a se smulge din singurătatea apăsătoare la care îi condamnă societatea burgheză în mijlocul căreia trăiau. Cu multă dezinvoltură Dukász Anna a izbutit să înfățișeze tipul unei femei cu bogate resurse sufletești, care nu îndrăgea deloc perspectiva de ființă ancorată în apele mulțumirii mic-burgheze, cum o întîlnim în momentul în care se ridică, în primul act, cortina. Prin jocul ei, interpreta a îngăduit spectatorilor să-și dea seama de ruperea, de înstrăinarea produsă între ea și societatea socialistă unde ar fi putut cunoaște o deplină înflorire, pe coordonatele unei existențe

consacrate edificării vieții noi. Fana condamnă astfel modul de viață al soțului ei, traiul lesnicios, dar fără muncă, de care se bucura, trai care în cele din urmă sfințește prin a-i restrânge calitățile omenești, ea fiind preocupată mai mult de toalete și serate decât de efortul constructiv care însuflețește totul în jurul ei. Cu aceeași meticulozitate analitică, regizorul Farkas István a reușit să confere dimensiuni veridice și celorlalte scene din spectacol. Apariția lui Vintilă Gîrțu are darul de a transforma liniștitul port în care se desfășoară viața soților Cristea, într-o arenă de luptă în care se aud rostite adevăruri pătrunzătoare, capabile să provoace, desigur nu dintr-o dată, dar în mod cert, autentice erupții de puritate în conștiința, la început doar a Fanei, pe urmă și a lui Cristea. Și de data aceasta, consonanța deplină care s-a stabilit între intențiile regizorului și jocul celor trei interpreți a determinat ca mesajul piesei să ajungă la spectatori în una dintre cele mai convingătoare forme.

Paralel cu grija pe care regizorul a avut-o pentru gradarea conflictului lucrării, în așa fel încât nici o nuanță importantă a sensurilor ei să nu scape nesezizată de spectatori, a funcționat efortul de a tâlmăci, și din punct de vedere etic, mesajul *Exploziei întrziate*. Astfel, regizorul a căutat să reliefeze cu pregnanță că într-o căsătorie în care se ivesc fisuri de ordin moral, nu poate fi vorba de o conviețuire pînă la rezolvarea acestor contradicții. Smulgîndu-se din numitorul co-

mun la care o aduse soțul ei, Fana e ca un călător dornic să atingă un țarm abia întrevăzut, dar spre care aspiră cu toată căldura sincerității ei, în ciuda renunțării la o serie de preocupări rezervate mondenelor.

Alături de regizor, Dukász Anna (Fana), Vadász Zoltán (Gîrțu) și Halassy György (doctorul Cristea) au alcătuit un triptic de interpreți care au calități apropiate și o remarcabilă gamă de joc, susceptibilă la nuanțări variate, în funcție de culoarea și greutatea ideilor diferitelor scene ale piesei. Dukász Anna a sugerat printr-un joc în care se îmbinau elemente de autentic lirism, de dezinvoltură, vioiciune și răscolitoare dramă suflătoare, furtuna pe care au provocat-o în conștiința ei, cuvintele de reprobare ale lui Vintilă față de viața cu un orizont atât de meschin, în care se complăcea. De-a lungul piesei, grație interpretării, asistăm parcă la ivirea unui zăcămintă aurifer, sortit altminteri să rămînă neexplorat. Cu aceeași strălucire au jucat și Halassy György și Vadász Zoltán. Să fie oare numai o coincidență, o rezultantă a faptului că rolurile erau apropiate de structura lor suflătoare, această meritorie realizare? Cei care i-au văzut și în alte roluri, cred că e vorba mai degrabă de parcurgerea unei etape mai înalte, de perfecționarea mijloacelor lor de interpretare, rezultat al minuțioasei seriozități care stă la temelia muncii lor asupra fiecărui nou rol.

Eugen Nicoră

ÎNTRU AUTENTIC ȘI LIPSĂ DE FIRESC

Teatrul Armatei — Studiu: În căutarea extraordinarului de I. D. Șerban

Premiera: 26 decembrie 1959. Regia: Ion Șahighian. Decoruri și costume (Ștefan Norris). Distribuția: Florin Scărlătescu — Mircea Medianu (Nea Mitică); Ion Punea (Căpitanul de rangul I I. Dragomirescu); Sebastian Radovici (Valentin); Cristina Tăcoi (Ileana); Victorița Dobre Obreja (Sanda); Elena Nica-Huzum (Maria); Dorin Moga — Grigore Constantin (Radu); Constantin Vintilă (Mircea); Rodica Sanda Țuțianu (Arina); Dumitru Rucăreanu (Nică); Aura Andrișoiu (Cleo); Valeriu Arnăutu — George Negoescu (George).

În comedia lui I. D. Șerban, *În căutarea extraordinarului*, toate (sau aproape toate) personajele profesează ideea de a face un lucru extraordinar. Nică, fiul cel mai mic al muncitorului Dumitru Dragomirescu (Nea Mitică), are, inițial, proiectul „extraordinar” de a-și cumpăra o „Skodiță”; Mircea, fratele său mai mare, medic, vrea să prezinte la Congresul cardiologilor o „lucrare extraordinară”; Sanda, sora lor — campioană de înot — năzuiește să obțină un titlu olimpic; Valentin visează să ajungă un marinar extraordinar...

Dintre toate aceste personaje, autorul urmărește și redă mai amănunțit procesul de transformare al unuia singur: Nică. Scandalos prin înfățișare și prin limbaj, Nică, mezinul, care a cutreierat nenumerate șantiere, trecînd de la o meserie la alta fără să îndrăgească nici una, provoacă panică în sînul familiei. Făcînd uz de autoritatea paternă, Nea Mitică va rețea cu foarfecele (fără sentința prealabilă a vreunui consiliu de familie) barba pe care Nică și-a lăsat-o să crească în voie... pentru a fi în pas cu „moda”, și —